

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Maturitná skúška 2011

**Správa
o výsledkoch externej časti
a písomnej formy internej časti
maturitnej skúšky**

z ruského jazyka B1

PhDr. Eva Gábrišová

RNDr. Viera Ringlerová

Bratislava 2011

Obsah

Úvod	3
1 Charakteristika testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1	4
2 Výsledky testu EČ MS z ruského jazyka, úroveň B1	5
3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1	14
4 Vyhodnotenie písomnej formy internej časti MS z ruského jazyka úroveň B1	22
Záver	26
Literatúra	27

Úvod

Našu správu predkladáme s cieľom komentovať/vyhodnotiť výsledky, ktoré vyplynuli zo štatistickej analýzy, prípadne poukázať na úspechy i problémy žiakov tak, ako ich výsledky testov odzrkadlili.

Pri interpretácii budeme vychádzať zo štatistického spracovania výsledkov testu externej časti maturitnej skúšky úrovne B1, in: *Ringlerová, V., RNDr., PhD. Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z ruského jazyka úroveň B1, Externá časť maturitnej skúšky 2011, interný materiál. Bratislava: NÚCEM, 2011.* Z tohto dokumentu je v našej správe použitý grafický materiál, ktorý obsahuje jednotlivé štatistické ukazovatele, z ktorých vychádzame. V správe je uvedený ako priložené obrázky a tabuľky.

Cieľom externej časti maturitnej skúšky je priniesť porovnateľné výsledky pre žiakov a v určitých ukazovateľoch aj pre stredné školy v Slovenskej republike. Správa obsahuje interpretáciu štatistických výsledkov testu EČ maturitnej skúšky z ruského jazyka pre úroveň B1, ktorý bol administrovaný pod kódom 7017. Test spolu s kľúčom správnych odpovedí je uvedený na internetovej stránke NÚCEM v časti Maturita 2011.

V 1. kapitole prinášame základné charakteristiky analyzovaného testu, jednotlivých typov testových úloh, z ktorých je zložený, ako aj čas jeho administrácie.

V 2. kapitole poukazujeme na kvalitu testu a prezentujeme najrelevantnejšie výsledky analyzovaného testu.

V 3. kapitole interpretujeme výsledky testu na základe výsledkov štatistickej analýzy, resp. podľa vybraných ukazovateľov položkovej analýzy testu. Interpretujeme štatistické informácie o psychometrických charakteristikách testu, komentujeme položky, ktoré v niektorých charakteristikách nedosiahli najlepšie parametre.

V 4. kapitole hodnotíme test písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z hľadiska jeho úspešnosti.

Záver zhŕňa základné zistenia smerované k hodnoteniu výkonov populačného ročníka, a hodnoteniu kvality testu, ako základného meracieho nástroja.

Informácie, ktoré správa prináša, sú určené tvorcom testov, pedagógom, didaktikom jednotlivých predmetov a kompetentným pedagogickým pracovníkom v problematike hodnotenia výsledkov vzdelávania.

1 Charakteristika testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1

Dňa 16. marca 2011 sa konala externá časť maturitnej skúšky (EČ MS) z ruského jazyka úrovne B1 a B2. V nej boli administrované nasledujúce testy:

- test externej časti MS pre úroveň B2 (EČB2),
- test externej časti MS pre úroveň B1 (EČB1),
- test písomnej formy internej časti pre úroveň B2 (PFIČB2),
- testy písomnej formy internej časti pre úroveň B1 (PFIČB1).

Test externej časti MS pre úroveň B1 (EČB1) bol vytvorený podľa požiadaviek špecifikačnej tabuľky, ktorá definovala základné charakteristiky testu, ako sú obsahový rámec úloh (témy podľa Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z ruského jazyka B1, t. zn. maturitného štandardu), predpokladaný počet úloh, typ úloh (s krátkou odpoveďou/s výberom odpovede), skúšané myšlienkové operácie, náročnosť úloh.

Test externej časti maturitnej skúšky z ruského jazyka pre úroveň B1 je určený maturantom všetkých typov stredných škôl, ktorí počas štúdia dosiahli v ruskom jazyku *úroveň stredne pokročilý*. Obsahom aj náročnosťou zodpovedá úrovni B1 *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky*, ktorý vydala Rada Európy.

Test úrovne B1 pozostával z troch častí:

- Počúvanie s porozumením s vymedzeným časom na riešenie 30 minút,
- Gramatika a lexika (cca 35 minút),
- Čítanie s porozumením (cca 35 minút).

Celkový čas na vypracovanie testu EČ bol 100 minút.

Test úrovne B1 obsahuje 60 úloh, z toho 36 úloh s výberom odpovede a 24 úloh s krátkou odpoveďou. Za správnu odpoveď získal žiak 1 bod, za nesprávnu, alebo ak neodpovedal, 0 bodov. Boli vytvorené dva varianty z každej úrovne testu, ktoré sa líšili poradím úloh, resp. pri úlohách s výberom odpovede poradím alternatív odpovede.

Test EČB1 obsahoval:

- úlohy na reprodukciu a jednoduché myšlienkové operácie (porozumenie, priradovanie, zoradovanie, doplňovanie, triedenie, porovnávanie, jednoduchá aplikácia),
- úlohy vyžadujúce zložitejšie myšlienkové operácie (analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, vysvetľovanie, hodnotenie, dokazovanie, overovanie),
- úlohy vyžadujúce tvorivý prístup (tvorba hypotézy, zložitejšia aplikácia, riešenie problémových situácií, objavovanie nových myšlienok a vzťahov).

V teste boli zastúpené úlohy rôzneho stupňa obtiažnosti od veľmi ľahkých, ľahkých, stredne ťažkých až k náročným.

2 Výsledky testu EČ MS z ruského jazyka, úroveň B1

Z podrobnej štatistickej analýzy výsledkov testu externej časti maturitnej skúšky 2011, ako aj z analýzy jednotlivých položiek testu EČ B1 z ruského jazyka uvádzame údaje z nášho pohľadu najdôležitejšie.

Nasledujúca súhrnná tabuľka uvádza hlavné ukazovatele, ktoré relevantne charakterizujú test:

Test z ruského jazyka úrovne B1 písalo 1532 žiakov zo 148 škôl, väčšina žiakov bola študentmi štátnych škôl, títo žiaci tvorili 75,7 % testovanej populácie z tohto jazyka. Tabuľka dokumentuje štatisticky veľmi dobrú celkovú úspešnosť testu (56,3 %) a *Cronbachovo alfa*, t. zn. *koeficient spoľahlivosti* je 0,880, čo dokazuje vysokú *reliabilitu* testu, teda môžeme konštatovať, že na základe výsledkov tohto testu je možné urobiť potrebné rozhodnutia.

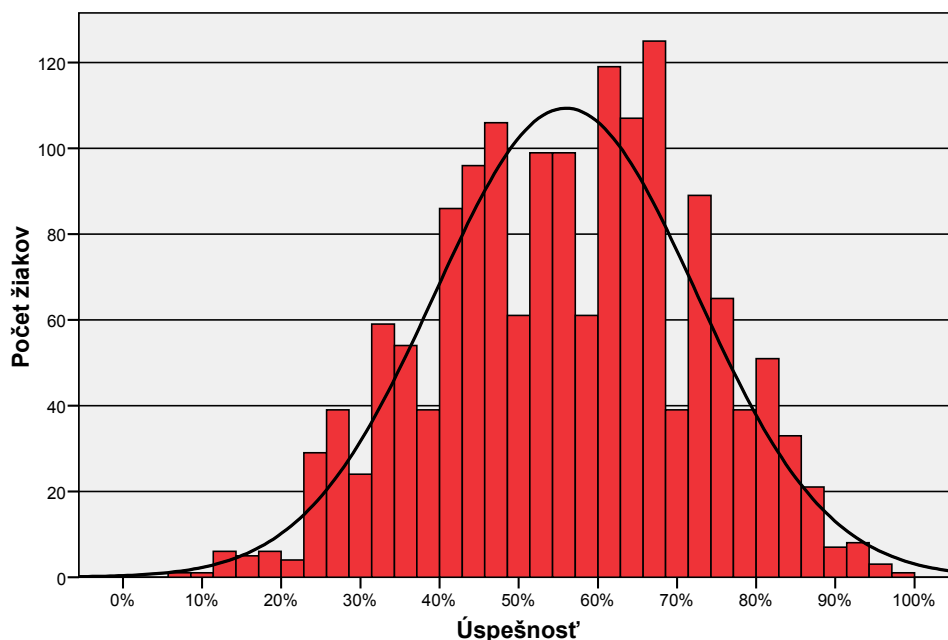
Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky testu – ruský jazyk B1 2011

Ruský jazyk úroveň B1 2011 - výsledné psychometrické charakteristiky testu (úspešnosť)

	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
Počet testovaných žiakov	1532	1532	1532	1532
Maximum	100,0	100,0	100,0	98,3
Minimum	,0	,0	,0	6,7
Priemer	67,9	49,1	52,1	56,3
Štandardná odchýlka	17,8	20,6	22,4	16,4
Intervalový odhad úspešnosti populácie - dolná hranica	33,0	8,6	8,2	24,2
Intervalový odhad úspešnosti populácie - horná hranica	100,0	89,5	95,9	88,5
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	,5	,5	,6	,4
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - dolná hranica	67,0	48,0	50,9	55,5
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - horná hranica	68,8	50,1	53,2	57,2
Cronbachovo alfa	,717	,785	,810	,880
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	9,5	9,6	9,7	5,7
Intervalový odhad úspešnosti individuálneho žiaka	18,6	18,7	19,1	11,1

Vysokú spoľahlivosť merania potvrdzuje aj výsledný histogram testu, ktorý je symetricky rozložený.

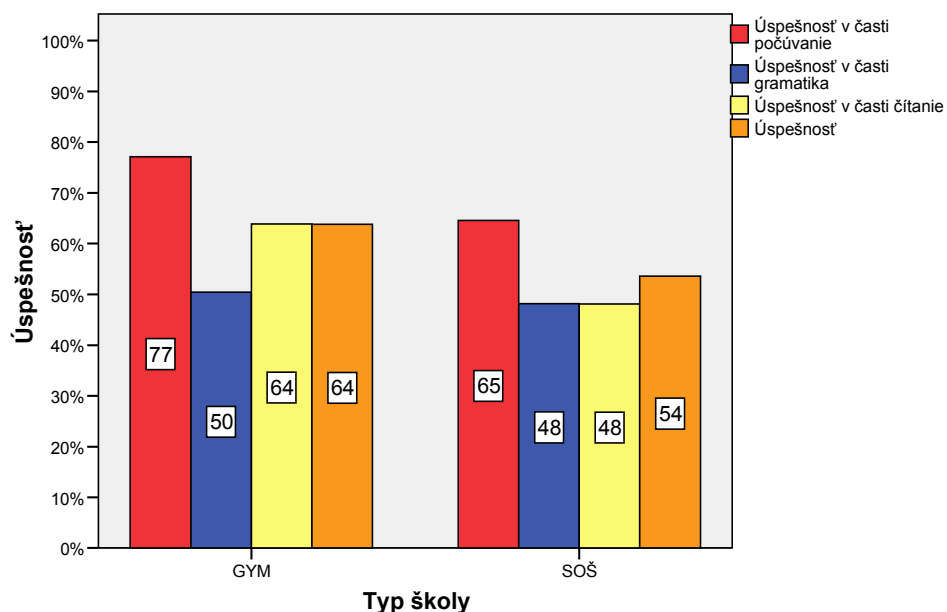
Ruský jazyk úroveň B1 2011 - histogram úspešnosti

Obr. 1 Histogram úspešnosti - ruský jazyk B1 2011

Pre interpretačné závery majú výpovednú hodnotu aj dosiahnuté úspešnosti vzorky z pohľadu príslušnosti k typu školy. Žiaci gymnázií boli v riešení testu z ruského jazyka úrovne B1 celkovo úspešnejší, ako ich spolužiaci zo všetkých ostatných typov stredných odborných škôl o 10 %. tak, ako to dokumentuje obrázok č. 2. Z hodnôt na obrázku tiež vyplýva, že obe spomínané skupiny žiakov vykázali podobnú postupnosť vo výkone z hľadiska testovaných zručností: žiaci gymnázií aj žiaci SOŠ boli zhodne najúspešnejší v počúvaní s porozumením a najmenej úspešní v gramatike, ale percentuálne sa dosť významne líšili vo výkone v dosiahnutej úspešnosti v dvoch častiach testu (Čítanie a Počúvanie). Žiaci SOŠ boli v porovnaní s gymnazistami celkovo menej úspešní pri riešení úloh v časti Počúvanie, a to o dosť významný percentuálny rozdiel, (o 12 %). V časti Čítanie bol rozdiel vo výkone v neprospech žiakov SOŠ ešte výraznejší (16 %). Výkon oboch spomínaných skupín v časti Gramatika bol takmer rovnaký – rozdiel bol iba 2 % v prospech gymnazistov.

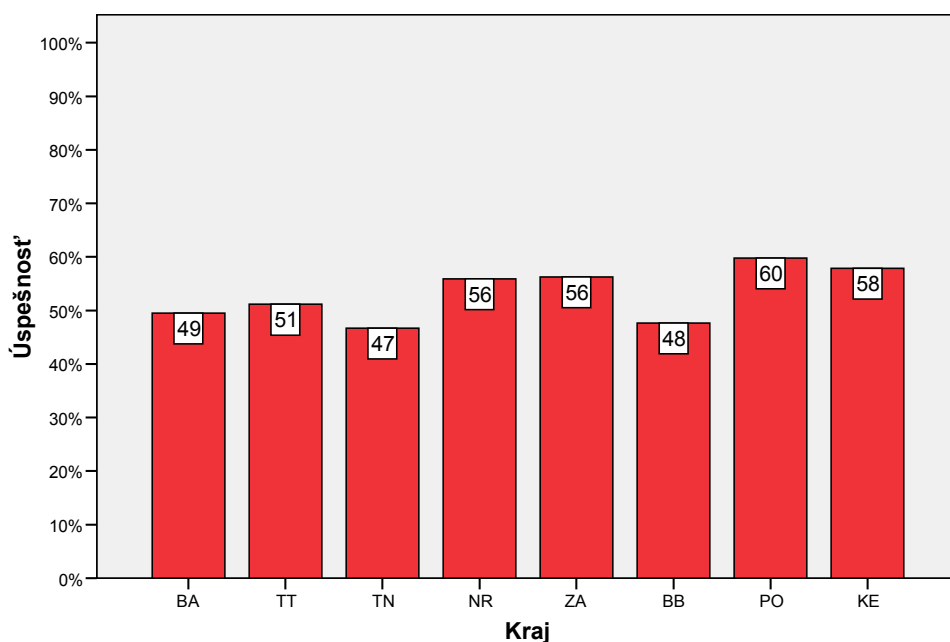
Ruský jazyk úroveň B1 2011 - výsledky jednotlivých častí testu podľa typu školy

Obr. 2 Výsledky jednotlivých častí testu podľa typu školy - ruský jazyk B1 2011

Z pohľadu rozdelenia žiakov do 8 krajov SR z obrázka č. 3 vidno, že v jednej skupine s vyššou úspešnosťou v teste skončili v tomto maturitnom roku žiaci z Prešovského, Košického, Nitriansky a Žilinského kraja - (dosiahnutá úspešnosť v rozpätí 60 – 56 %) - a v druhej skupine žiaci ostatných krajov (Trnavský, Bratislavský, Banskobystrický a nakoniec Trenčiansky) - (úspešnosť v rozpätí 51 – 47 %). Kraje vymenované v zátvorkách uvádzame zostupne podľa úspešnosti).

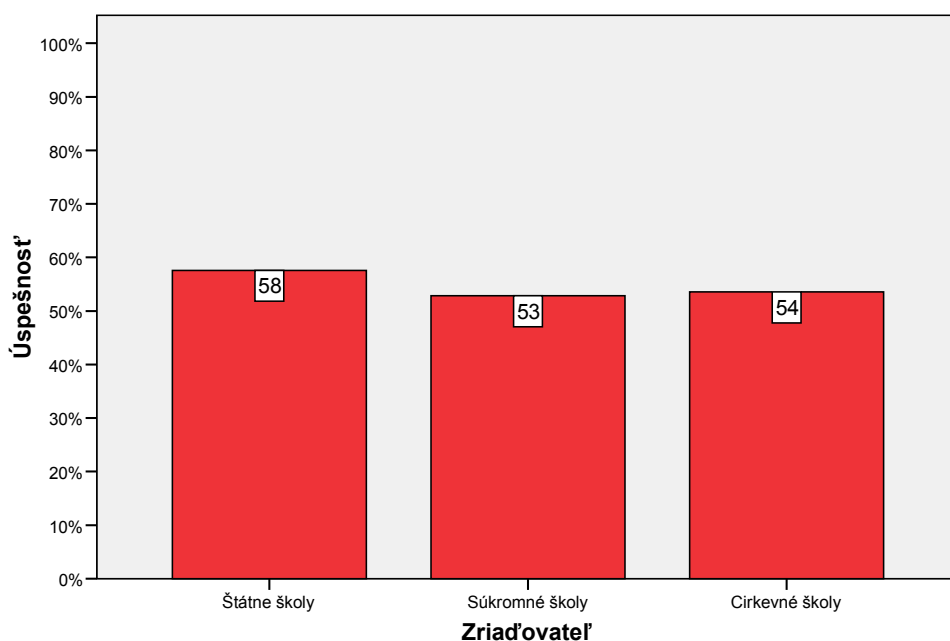
Ruský jazyk úroveň B1 2011 - úspešnosť podľa kraja

Obr. 3 Úspešnosť podľa kraja - ruský jazyk B1 2011

Celková úspešnosť žiakov z pohľadu zriaďovateľa školy bola v tomto maturitnom roku pomerne vzácnne vyrovnaná. Podľa grafu úspešnosti na obr. č. 4 vidíme, že najvyššiu úspešnosť (58 %) dosiahli žiaci štátnych škôl a iba o pár % v porovnaní s nimi boli úspešní žiaci z cirkevných škôl a zo súkromných škôl.

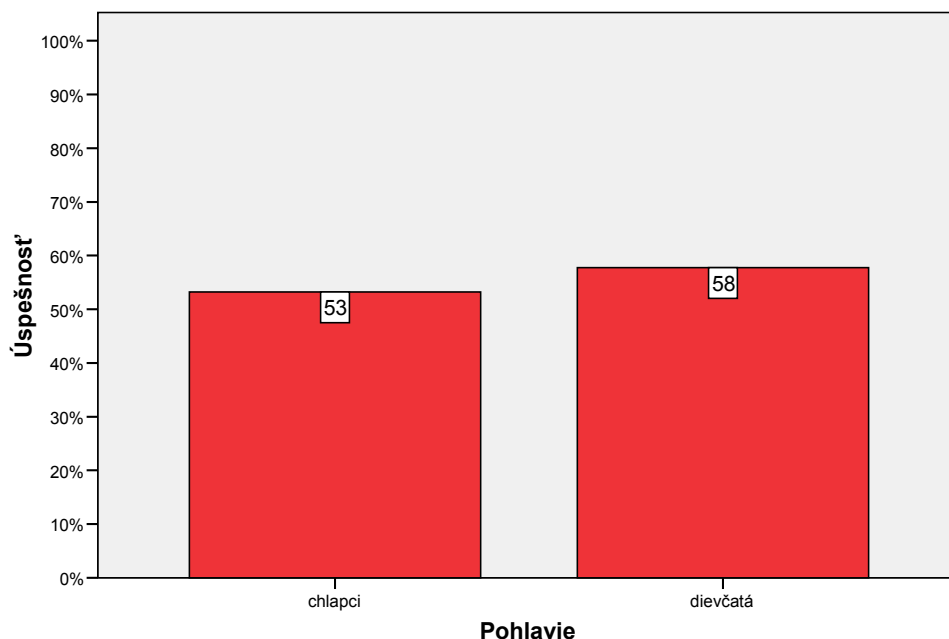
Ruský jazyk úroveň B1 2011 - úspešnosť podľa zriaďovateľa

Obr. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa - ruský jazyk B1 2011

Hoci si tento typ testu si zvolilo z testovanej vzorky viac dievčat (1050) ako chlapcov (482), rozdiely v dosiahnutej úspešnosti sa prejavili aj tento rok iba na úrovni veľmi miernej vecnej signifikancie, čo opäť svedčí o vyrovnanom zostavení testových položiek z hľadiska ich atraktívnosti pre obe pohlavia.

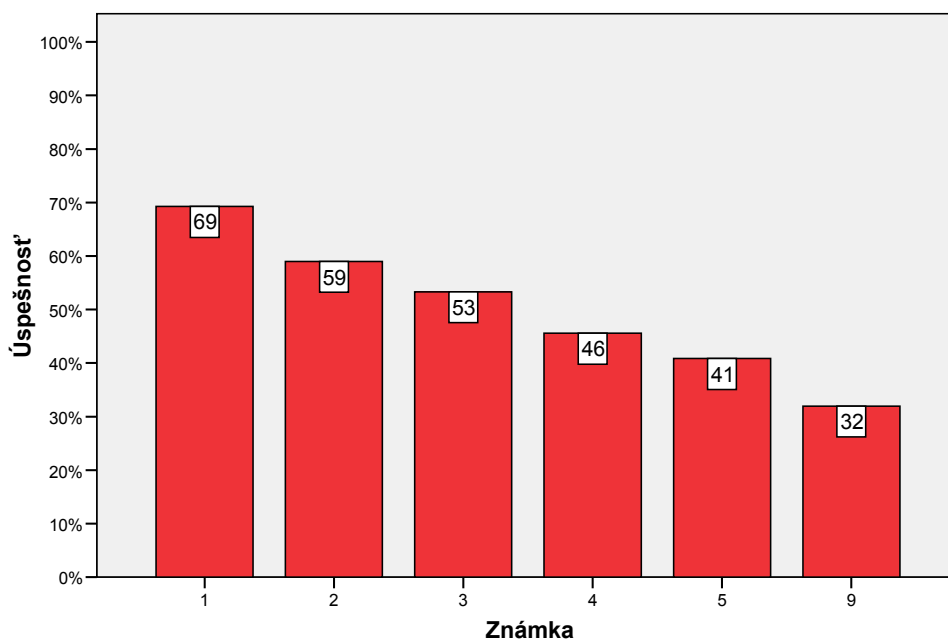
Ruský jazyk úroveň B1 2011 - úspešnosť podľa pohlavia

Obr. 5 Úspešnosť podľa pohlavia - ruský jazyk B1 2011

Graf na nasledujúcom obrázku dokumentuje, akú úspešnosť v teste dosiahli jednotliví žiaci rozdelení do výkonnostných skupín podľa známok. Medzi týmito skupinami podľa známok sa preukázali rozdiely v dosiahnutých priemerných úspešnostiach na úrovni žiadnej až silnej vecnej signifikancie. Najväčšie rozdiely priemerných úspešností boli zaznamenané medzi jednotkármi a štvorkármi.

Ruský jazyk úroveň B1 2011 - úspešnosť podľa známky

Obr. 6 Úspešnosť podľa známky - ruský jazyk B1 2011

Pre interpretačné závery je okrem priemernej známky dôležité aj percento žiakov, ktorý v teste externej časti nedosiahli najnižšiu požadovanú hranicu úspešnosti, (minimálne 33 %) tak, ako o tom hovorí konštatovanie zo štatistických výstupov, podľa ktorých úspešnosť menšiu ako 33 % dosiahlo 129 žiakov, čo z počtu tých, ktorí písali EČ MS z ruského jazyka úroveň B1 predstavuje 8,4 %. Priemerná známka z ruského jazyka žiakov, ktorí v roku 2011 písali test na úrovni B1 bola 2,5.

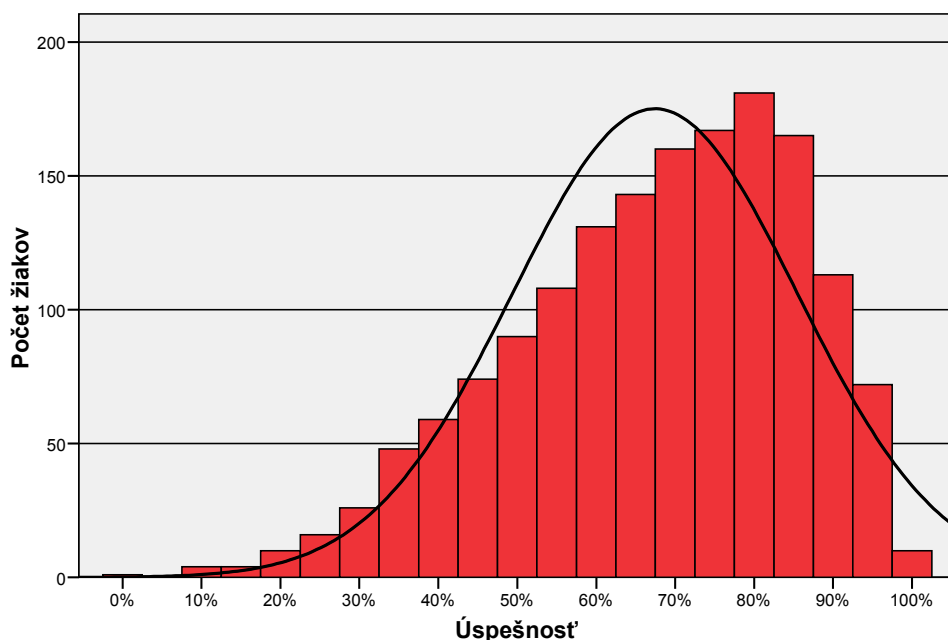
Tab. 2 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou ako 33 % - Ruský jazyk úroveň B1 2011

		Pohlavie		Spolu
		chlapci	dievčatá	
Typ školy	GYM	6,2%	3,1%	9,3%
	SOŠ a konzervatóriá	44,2%	46,5%	90,7%
Spolu		50,4%	49,6%	100,0%

Nasledujúce 3 obrázky dokumentujú výsledky testu z hľadiska dosiahnutých úspešností podľa testovaných zručností. Stĺpcové grafy označujú, ako test rozdelil žiakov do výkonnostných skupín podľa percenta dosiahnutej úspešnosti.

Počúvanie s porozumením – v tejto časti testu mali žiaci preukázať, ako porozumeli základným informáciám a vyriešiť úlohy, ako je určenie správnosti či nesprávnosti výpovede, výber z viacerých možností, priradovanie a doplňovanie. V *Počúvaní s porozumením* dosiahli testovaní žiaci úspešnosť 67,9 %, histogram posunutý mierne vpravo dokumentuje, že si väčšina žiakov s úlohami hravo poradila . (pozri Tab.1)

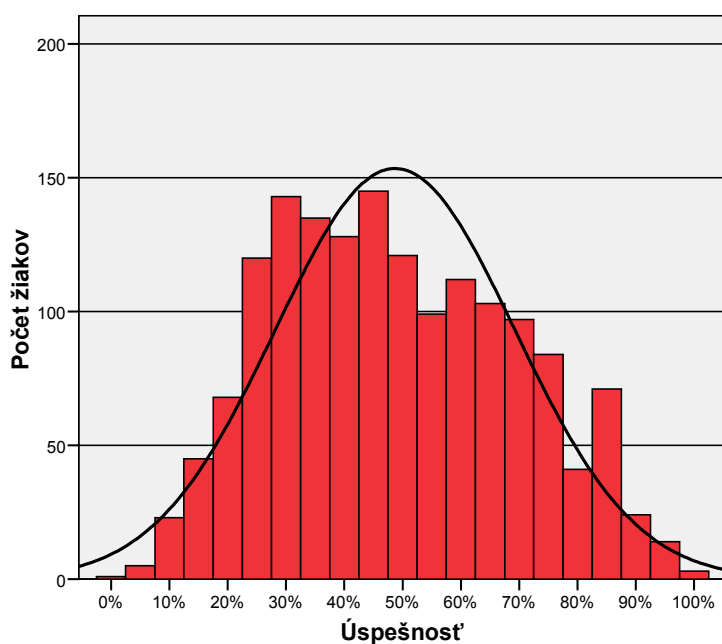
Ruský jazyk úroveň B1 2011 - histogram úspešnosti v časti počúvanie

Obr. 7 Histogram úspešnosti v časti *Počúvanie* - ruský jazyk B1 2011

Gramatika a lexika – táto časť testu preveruje znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby a ich správne použitie v kontexte. Žiaci mali dopĺňať adekvátne gramatické tvary na základe výberu z viacerých možností a dopĺňať slová do kontextu, resp. upravovať gramatické tvary. V tejto časti dosiahli testovaní žiaci úspešnosť 49,1 %. (pozri Tab.1).

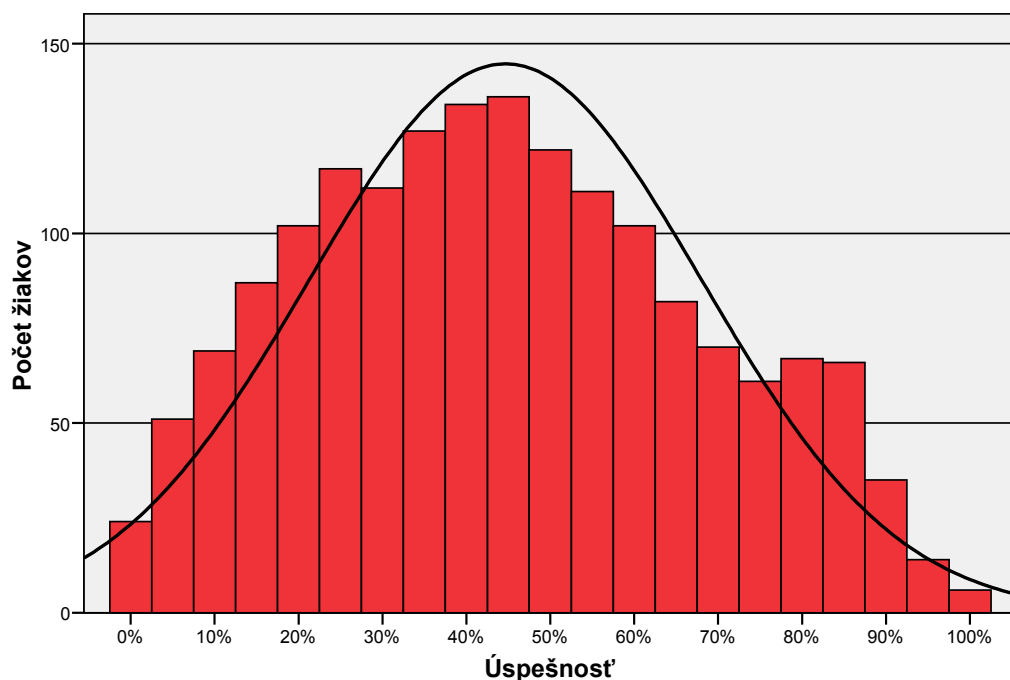
Ruský jazyk úroveň B1 2011 - histogram úspešnosti v časti gramatika

Obr. 8 Histogram úspešnosti v časti Gramatika - ruský jazyk B1 2011

Čítanie s porozumením – táto časť testuje, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, výberu z viacerých možností, resp. určenia správnosti alebo nesprávnosti výpovede. V tejto časti dosiahli testovaní žiaci úspešnosť 52,1 %. (pozri Tab.1).

Ruský jazyk úroveň B1 2010 - histogram úspešnosti v časti čítanie

Obr. 9 Histogram úspešnosti v časti Čítanie - ruský jazyk B1 2011

Z dosiahnutých výsledkov vidíme, že v maturitnom roku 2011 robila žiakom najväčšie problémy gramatika, a nie čítanie s porozumením, ako tomu bolo v minulom roku. Takmer 20-percentný rozdiel v dosiahnutej úspešnosti oproti počúvaniu s porozumením je významný. Výkon žiakov v časti Gramatika v porovnaní s výkonom v časti Počúvanie je tiež už tradične - tentoraz iba o nejaké percentá - nižší, o čom svedčí aj dosiahnutá úspešnosť.

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z ruského jazyka úroveň B1

V tejto kapitole interpretujeme ďalšie psychometrické charakteristiky testu, ako sú napr. úspešnosť, resp. obťažnosť, citlivosť niektorých testových položiek, tak ako vyplynuli zo štatistických výsledkov testu.

Podľa celkových výsledkov položkovej analýzy môžeme konštatovať, že základné charakteristiky testu EČ 7017 nepoukazujú na závažné neštandardné vybočenia.

Pri hodnotení testu je dôležitým psychometrickým parametrom *úspešnosť* a s ňou súvisiaca *obťažnosť* položky.

Úspešnosť položky definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, na ktoré žiak správne odpovedal z celkového počtu bodov, ktoré mohol v teste získať. *Úspešnosť* položky neoddeliteľne súvisí s *obťažnosťou* - čím je úspešnosť v riešení danej položky nižšia, tým je položka obťažnejšia.

Pri hodnotení obťažnosti položiek sme postupovali podľa tejto škály:

Obťažnosť:

0,0% - 10%	extrémne ľahká položka
10,1% - 20%	veľmi ľahká položka
20,1% - 80%	stredne obťažná položka (okolo 50% je optimálna)
80,1% - 90%	veľmi obťažná položka
90,1% - 100%	extrémne obťažná položka

Citlivosť alebo diskriminačná sila položky je schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov.

Pri hodnotení *citlivosti* položiek sme postupovali podľa tejto škály:

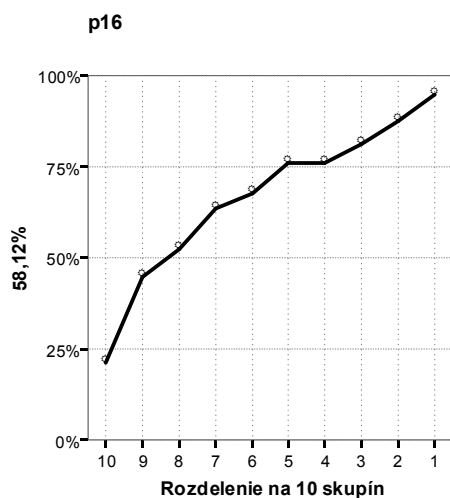
záporná hodnota	kritická citlivosť
do 10%	nedostatočná citlivosť
do 20%	nízka citlivosť
nad 20%	vyhovujúca citlivosť

V časti *Počúvanie s porozumením* žiakom vo všeobecnosti nerobil problém pochopiť autentické texty nahovorené rodenými hovoriacimi, prednesenými zreteľne, štandardným jazykom, v primeranom tempe a na základe takto pochopeného textu riešiť z neho

vyplývajúce úlohy. Celkovo najvyššiu úspešnosť riešenia väčšiny položiek v porovnaní s ostatnými dvoma časťami (čítanie a gramatika) však nemožno pripisovať nízkej náročnosti testovaných úloh - veď texty boli dostatočne náročné na lexiku - z oblastí kultúra a umenie, šport, krajina, ktorej jazyk sa učím – boli dostatočne rozsiahle a odzneli v tempe zodpovedajúcom stupňu náročnosti pre úroveň maturitnej skúšky – B1.

O vhodnom zostavení jednotlivých testových úloh svedčí aj fakt, že takmer všetky položky vykazujú vyhovujúcu obťažnosť a citlivosť.

Ako príklad testovej položky s dobrými psychometrickými parametrami môžeme uviesť napr. položku č. 16. V súbore úloh, do ktorého položka spadala (Počúvanie s porozumením), mali žiaci za úlohu na základe vypočutého textu doplniť chýbajúce slová do jednotlivých viet „resumé“. Konkrétne išlo o vetu: „ Отсутствуют спонсоры, должны быть из среды автопроизводителей.“ Podľa informácií, ktoré odzneli v nahrávke, mali žiaci doplniť na vynechané miesto vzťažné zámeno „которые“. Úloha dobre rozlíšila žiakov, o čom svedčia jej parametre, a to: citlivosť 58,1, korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial) 43,3, ako aj graf položky (Obr.10):

Obr.10 Distribúcia úspešnosti a citlivosti – položka č. 16

Pozastavili by sme sa pri percente obťažnosti položky, ktoré bolo 42,1 % (stredne obťažná), teda úspešnosť riešenia bola 57,9 % . Hodnoty sú z hľadiska štatistického úplne vyhovujúce, ale, pravdu povediac, z hľadiska didaktického by sme očakávali aj vyššiu úspešnosť riešenia, teda, z hľadiska zostavovateľov testu by sme konkrétne túto úlohu považovali za a priori ľahkú, až veľmi ľahkú – veď podľa stavby celej vety sa na 90% logicky očakáva, že tam treba doplniť vzťažné zámeno, a predsa, dosť vysoké percento žiakov nebolo úspešných pri

riešení tejto nenáročnej úlohy. Aj to sú paradoxy, ktoré nás presvedčajú o v praxi najneočakávanejších výsledkoch.

Ako ďalší príklad položky/úlohy s vyhovujúcimi štatistickými parametrami slúžia údaje v nasledujúcej tabuľke č.3. Táto dokumentuje, že správnu odpoveď v úlohe č. 25 (vyznačenú žltou farbou) si vybrala spomedzi štyroch ponúkaných možností (1 správna odpoveď, a 3 distraktory) väčšina žiakov, v tomto prípade 631 žiakov. Položka zároveň spĺňa kritériá vyhovujúcej citlivosti, ako aj strednej obťažnosti.

Tab.3 Analýza distraktorov – variant 7017, položka č. 25 s výberom odpovede

		A25	B25	C25	D25	X25
1	P. Bis.	-,12	-,08	-,12	,20	-,03
2	p	,08	,08	,05	,79	,00
3	N	66,00	64,00	37,00	631,00	3,00

Podľa súhrnnej tabuľky psychometrických charakteristík všetkých položiek v časti *Počúvanie*, vidíme, že táto časť testu sa ukázala pre danú maturitnú populačnú vzorku ako primerane náročná. Väčšina úloh dosiahla parametre strednej náročnosti/obťažnosti, žiadna sa neukázala byť ako veľmi, prípadne až extrémne náročná a 4 položky spadajú do kategórie „veľmi ľahká“ (č. 10,12,6,2 vzostupne zoradené od najmenej náročnej).

Tab.4

Ruský jazyk úroveň B1 2011, variant 7017 - časť počúvanie

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
1	21,5	35,6	,00	,25	,25	27,9
2	18,9	29,4	,00	,37	,37	28,9
3	36,3	51,3	,00	1,25	1,25	36,9
4	19,6	42,5	,00	,62	,62	35,9
5	39,2	36,3	,00	2,75	2,75	29,4
6	15,6	31,3	,00	,87	,87	38,4
7	39,7	35,6	,00	,25	,25	22,4
8	32,0	18,1	,00	1,00	1,00	11,9
9	47,2	-1,3	,00	,75	,75	-7,3
10	10,6	10,0	,00	,75	,75	3,1
11	36,0	42,5	,00	1,87	1,87	30,1
12	11,1	18,1	,00	,62	,62	17,3
13	32,1	43,8	,12	,25	,37	30,1
14	30,6	46,9	,50	3,25	3,75	38,3
15	40,9	56,9	1,00	9,24	10,24	38,6
16	33,3	58,1	1,25	5,62	6,87	43,3
17	55,9	51,3	1,62	10,49	12,11	30,2
18	49,8	53,8	1,87	8,11	9,99	38,7
19	22,1	41,9	2,87	5,37	8,24	39,8
20	50,9	50,0	2,87	4,62	7,49	35,8

Do nasledujúcej Tab. 5 sme vybrali analýzu distraktorov položiek 8.-10., ktoré väčšina testovaných žiakov vyriešila dá sa povedať s ľahkosťou (obťažnosť všetkých skôr nižšia, dokonca v prípade položky č. 10 až extrémne nízka a väčšina žiakov volila očakávanú správnu odpoveď, o čom svedčí tabuľka analýzy distraktorov. Keď sa však pozrieme bližšie na položky č. 10 a 12, vidíme, že z hľadiska citlivosti patria k položkám problematickým, t. zn., že nie celkom dobre rozlíšili dobrých a zlých žiakov, a to aj napriek tomu, že text s názvom „Slávnostná vojenská prehliadka na počesť veľkého víťazstva“ o oslavách 65. výročia ukončenia Veľkej vlasteneckej vojny je z frekventovanej témy „Krajina, ktorej jazyk sa učím“, bol vysoko aktuálny, zodpovedajúci veku a tiež rovnako dostatočne atraktívny pre chlapcov aj dievčatá. Tieto položky patria do kategórie úloh, pri ktorých majú žiaci na základe vypočítaného rozhodnúť o každom z tvrdení, či je pravdivé, nepravdivé, alebo z nahrávky nevyplýva.

Tab.5

		A08	B08	C08	X08
1	P. Bis.	,12	-,13	,00	-,01
2	p	,68	,21	,09	,01
3	N	545,00	172,00	76,00	8,00

		A09	B09	C09	X09
1	P. Bis.	-,07	,13	-,16	-,01
2	p	,53	,44	,03	,01
3	N	423,00	349,00	23,00	6,00

		A10	B10	C10	X10
1	P. Bis.	,03	,03	-,11	-,01
2	p	,89	,08	,02	,01
3	N	716,00	61,00	18,00	6,00

		A12	B12	C12	X12
1	P. Bis.	,17	-,13	-,08	-,07
2	p	,89	,07	,04	,01
3	N	712,00	53,00	30,00	5,00

Položky sa teda zo štatistického hľadiska zdajú akoby nevhodne umiestnená do testu, ale pretože všetky ostatné parametre (štatistické aj didaktické) sú vyhovujúce, nevidíme dôvod aj v budúcnosti zaraďovať takýto typ úloh do testov. Daný typ úloh zodpovedá nárokom na očakávaný stupeň ovládania cudzieho jazyka na úrovni B1 - stredne pokročilý. V Spoločnom európskom referenčnom rámci pre vyučovanie cudzích jazykov je táto úroveň charakterizovaná ako „Samostatný používateľ jazyka“ a daná úloha aj z hľadiska úrovne

myšlienkových operácií a techniky práce s počutým textom zodpovedá príslušnej úrovni ovládania cudzieho jazyka maturanta.

V časti *Gramatika* v porovnaní s ostatnými časťami testu bolo aj tento rok očakávané nižšie percento celkovej úspešnosti, ale to neznamená, že nemôžeme konštatovať, že žiaci neboli dostatočne úspešní pri riešení väčšiny testových úloh. V porovnaní s ostatnými časťami testu EČ táto časť dopadla najmenej úspešne, ale treba povedať, že úspešnosť 49,1 % je pre daný typ testovania úplne vyhovujúci. Celkovo žiaci zvládli na dostačujúcej úrovni úlohy produktívne, ako aj tie, ktoré sú zamerané na pasívnu znalosť jazyka. Testové úlohy boli vybrané aj spracované vhodne a vyhovujúco, o čom svedčí *súhrnná tabuľka* (Tab. 6) základných psychometrických *charakteristík položiek* v časti *Gramatika*. Z nej vidno, že vo väčšine prípadov neboli zaznamenané žiadne výrazné vybočenia. Úspešnosť riešenia väčšiny úloh (položiek) bola vo vyhovujúcom rozmedzí 20 % - 80 %.

Tab.6 Súhrnné charakteristiky položiek - Gramatika

Ruský jazyk úroveň B1 2011, variant 7017 - časť gramatika

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiachnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
21	26,6	31,3	,00	,25	,25	22,2
22	30,7	36,3	,00	1,25	1,25	27,3
23	19,9	32,5	,00	,37	,37	26,4
24	58,9	40,0	,00	,87	,87	27,5
25	21,2	28,1	,00	,37	,37	20,3
26	62,8	13,1	,00	1,87	1,87	12,9
27	52,6	45,0	,00	,62	,62	29,2
28	32,6	43,1	,00	1,00	1,00	28,6
29	38,3	-,6	,00	,50	,50	-15,6
30	32,3	50,6	,00	,50	,50	39,0
31	46,9	62,5	3,00	2,87	5,87	40,2
32	64,9	66,3	5,49	5,24	10,74	50,8
33	78,7	45,0	7,49	9,74	17,23	39,7
34	69,8	65,6	8,86	12,61	21,47	58,7
35	68,7	63,1	10,11	15,73	25,84	53,3
36	77,9	54,4	10,86	16,10	26,97	52,2
37	44,9	66,3	11,49	8,86	20,35	48,7
38	72,9	58,1	13,73	7,62	21,35	52,4
39	70,4	60,6	18,73	10,74	29,46	59,5
40	62,8	70,6	18,73	4,62	23,35	58,0

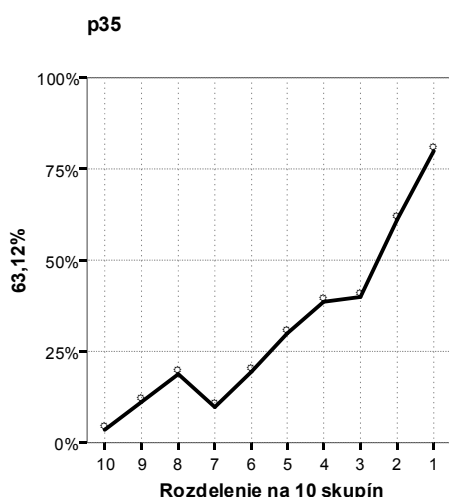
Položku č. 23 s 19,9 % obtiažnosťou ako jediná možno zaradiť do kategórie „veľmi ľahká“, t. zn., že väčšina testovaných žiakov ju vyriešila správne, tak ako to dokumentuje aj Tab. 7. Išlo o úlohu s výberom odpovede. Žiaci si mali zvoliť správnu odpoveď zo štyroch ponúkaných možností: A) *первые*, B) *первое*, C) *первыми* D) *первой* a doplniť ju na vynechané miesto v nasledujúcej vete: „А в.....дни киносмотрa всех на красной ковровой дорожке затмили Айцвария Раї и Ева Лонгория.“ V tomto prípade išlo o doplnenie radovej číslovky v tvare „*первые*“. Podstatné meno, ku ktorému sa číslovka viazala, s ňou vytvára zhodu, preto nebolo vôbec ťažké vybrať si zo štyroch ponúknutých alternatív tú v správnom páde. Výber v tomto prípade aj priemernému žiakovi uľahčoval podobný tvar a hlavne podobný spôsob ohýbania číslovky, aký existuje aj v jeho rodnom jazyku. Pri tejto úlohe sa teda interferencia slovenčiny a ruštiny prejavila ako pozitívum, ale - nie vždy je to tak. Ako vidno z priloženej tabuľky riešenia položky, správnu odpoveď vyznačenú žltou farbou si volilo 642 žiakov zo 798. Špecifikácia testu však predpokladá zaradenie aj takýchto menej náročných úloh. V tomto prípade ju autori zaradili veľmi vhodne, pretože sa dá predpokladať, že téma východiskového textu – filmový festival, móda, showbiznis je blízka a konvenuje najmä dievčatám, tak túto predpokladanú trochu nižšiu atraktivitu témy pre chlapcov vyvážili k tomuto textu zaradením niektorých úloh z kategórie tých menej náročných.

Tab.7 Analýza distraktorov – variant 7017, položka č. 23 s výberom odpovede

		A23	B23	C23	D23	X23
1	P. Bis.	,26	-,20	-,17	-,05	,05
2	p	,80	,13	,03	,03	,00
3	N	642,00	103,00	26,00	27,00	3,00

Negatívny dopad interferenčného javu na úspešnosť riešenia sa prejavil pri položke č. 35. Išlo o iný typ úlohy ako pri úlohe č. 23 – z dvojíc slov v banke uvedenej pod textom „*Преčo лудиа кламу?*“ mali žiaci vybrať správne slovo a doplniť ho na chýbajúce miesto v texte. Do vety (uvádzame z nej podstatnú časť): „...*лгать побуждает и то, что люди не хотят расстраивать своего спутника*_____“. bolo treba na vynechané miesto doplniť slovo *жизни*, pričom žiaci mali z pod textom pripojenej banky dvojíc slov vybrať slovo v správnom význame. V tomto prípade mali podľa významového kontextu zvoliť dvojicu slov: „*жизни - животa*“. Ak už žiak vyselekoval zo skupiny dvojíc tú, ktorú uvádzame vyššie, tak výber správneho slova zo spomínanej dvojice mu už vôbec nemal robiť žiadne problémy, pretože aj keď grafická aj zvuková podoba ruského slova „*живот*“ je takmer identická (odhliadnuc od grafém a slovného prízvuku), významovo sú diametrálne odlišné „*живот*“ = brucho

a slovenskému „život“ zodpovedá ruské „жизнь“. Príbuznosť slovanských jazykov v tomto prípade vyvoláva pri nedostatočnom ovládaní ruštiny silný interferenčný jav a výsledok nesprávneho použitia týchto dvoch slov býva často krát až na úrovni groteskných vtipov, ako aj v tomto prípade: „спутник жизни“- teda „súputník“ života/životný partner je predsa len dosť významovo posunuté od spojenia „спутник живота“ – „súputník“ brucha/brušný partner. A o tom, že práve aj takéto úsmevné nesprávne riešenie volili ako správnu odpoveď s veľkou štatistickou pravdepodobnosťou niektorí testovaní žiaci nám hovorí aj graf distribúcie úspešnosti a citlivosti našej uvádzanej položky č. 35 (Obr.11). O tom, že úloha bola v teste vhodne zvolená hovoria jej všetky najdôležitejšie štatistické parametre (pozri aj Tab. 6-Súhrnné charakteristiky položiek – Gramatika) – má dobrú citlivosť, aj hodnotu Point Biserial. Úloha sa však napriek očakávaniu autorov ukázala ako pomerne náročná na riešenie – vykazuje 68,7 % obťažnosť. Dokonca našli sa aj žiaci, ktorí ju vynechali, alebo neriešili.

Obr.11 Distribúcia úspešnosti a citlivosti – položka č. 35

V časti *Čítanie*, (úlohy č. 41 – 60), ktorá bola z hľadiska štatistických výsledkov jedna z najvyrovnanejších častí testu žiaci dosiahli celkovo úspešnosť 44,6 %. Vo väčšine prípadov si dobre poradili s riešením úloh, v ktorých sa preverovala ich schopnosť presne a efektívne čítať rôzne texty v ruskom jazyku, ako aj získať a spracovať potrebné informácie. V úlohách ako boli:

- priraďovacia
- úloha typu: pravda / nepravda + odsek
- doplňovacia

dosahovali dostatočne vysokú úspešnosť pri riešení. Všetky položky z tejto časti testu EČ majú dobré základné psychometrické charakteristiky tak, ako to vidno z nasledujúcej tabuľky. Žiadna z položiek nedosiahla nedostatočné, alebo kritické parametre.

Tab.8 Súhrnné charakteristiky položiek - Čítanie

Ruský jazyk úroveň B1 2011, variant 7017 - časť čítanie

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Korelácia medzi položkou a zvyškom testu (Point Biserial)
41	70,4	56,9	,00	5,49	5,49	39,5
42	49,3	63,8	,00	4,74	4,74	39,8
43	36,2	59,4	,00	4,37	4,37	40,6
44	31,5	44,4	,00	4,49	4,49	32,4
45	37,6	59,4	,12	5,12	5,24	37,7
46	41,3	61,9	,12	9,11	9,24	41,8
47	29,8	48,8	,12	5,74	5,87	34,5
48	53,3	66,3	,62	1,87	2,50	40,7
49	48,3	54,4	,75	3,50	4,24	34,0
50	58,9	45,0	,75	3,12	3,87	30,5
51	52,8	60,0	1,00	5,87	6,87	37,2
52	66,4	45,0	1,12	7,24	8,36	31,8
53	40,3	54,4	1,50	4,12	5,62	38,2
54	37,6	50,0	8,86	4,49	13,36	28,9
55	47,9	61,3	11,74	11,36	23,10	36,6
56	81,8	41,3	13,48	13,61	27,09	33,7
57	52,3	60,0	15,73	21,22	36,95	44,3
58	48,8	41,9	16,73	11,36	28,09	29,4
59	37,5	38,1	17,35	5,24	22,60	32,3
60	24,6	45,6	17,35	2,25	19,60	40,3

Položka č. 57, ktorá je v tabuľke vyznačená žltou farbou jediná vykazuje mierne zvýšené percento neriešenosti - zo štatistického hľadiska neriešenosť do 30 % je vyhovujúca. Toto označenie signalizuje, že vo vyznačenom parametri dosiahla uvedená položka mierne zníženú hodnotu oproti optimu. Ako vidno z tabuľky, ide o tzv. *neriešenosť*, t.j. percentuálny súčet nedosiahnutých a vynechaných riešení. O tzv. *vynechanosti* položky hovoríme vtedy, ak žiak danú položku neriešil, ale niektorú z nasledujúcich ešte riešil. Nedosiahnutosť položky znamená, že určité percento žiakov dané položky nestihlo vyriešiť. Iba mierne zvýšená hodnota neriešenosti pri položke č. 57 nie je kritická, a pretože ide o úlohu (položku) takmer na konci testu, logicky sa dá očakávať aj predpokladať, že nie všetci žiaci si dokážu čas pri riešení testových úloh rozvrhnúť efektívne, a preto im nezostane dostatok času najmä na vyriešenie úloh v závere testu, čo je pravdepodobne aj tento prípad.

Súhrnne z výsledkov štatistickej analýzy možno konštatovať, že žiaci dosiahli v testovaných jazykových kompetenciách overovaných v častiach Počúvanie a Gramatika dobrú úspešnosť. V časti Čítanie dosiahli iba priemernú úspešnosť. Pri riešení jednotlivých úloh testu dokázali, že im žiadna z nich nerobila väčšie problémy, až na výnimky, ktoré komentujeme vyššie.

4 Vyhodnotenie písomnej formy internej časti MS z ruského jazyka úroveň B1

V teste písomnej formy internej časti maturitnej skúšky úroveň B1 (ďalej PFIČ B1) mali žiaci v krátkom písomnom útvare prezentovať nasledovné zručnosti: dodržiavanie zodpovedajúcich kompozičných postupov, štylizácie a formálneho členenia prejavu, používanie primeranej slovnej zásoby a správnych gramatických štruktúr a pravopisu. Dostali zadanie témy, obsahové požiadavky a z toho vyplývajúcu formu písomného prejavu. Hodnotenie zohľadňovalo rovnocenne obsah úlohy, členenie a stavbu textu, slovnú zásobu a gramatiku. Na riešenie testu mali žiaci k dispozícii 60 minút. Maximálny počet bodov za celú testovú úlohu bol 20 bodov. Za riešenie sa mohli pridelovať hodnoty iba v celých bodoch.

V školskom roku 2010/2011 žiaci písali test PFIČ úrovne B1 na tému: «*Легко ли быть молодым?*» (*Письмо подруге/другу*)

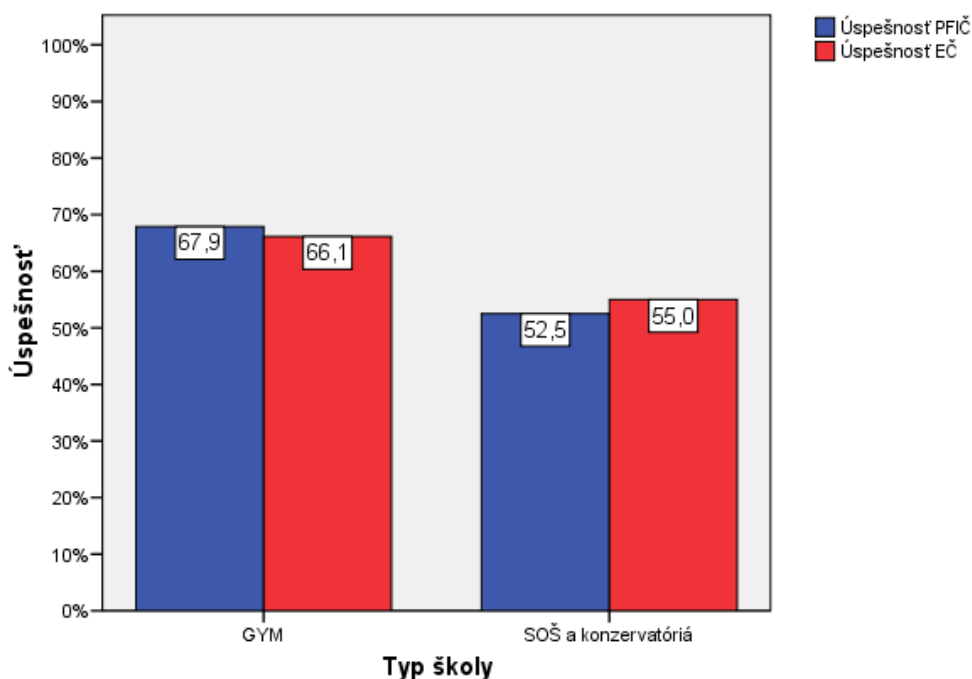
Výsledky z PFIČ z RJ B1 sme dostali od 1348 žiakov, čo tvorí 88,0 % celkového počtu testovaných žiakov, ktorí písali test EČ MS z RJ B1.

Medzi žiakmi gymnázií a ostatných stredných škôl sú v priemerných úspešnostiach PFIČ aj EČ dosť výrazné v prospech gymnazistov (*Tab.10, Obr.13*).

Tab.9 PFIČ RJ B1 – úspešnosť v (%) podľa typu školy

Typ školy		Úspešnosť PFIČ	Úspešnosť EČ
GYM	Mean	67,867	66,111
	N	279	279
	Std. Deviation	20,2419	15,5732
SOŠ a konzervatóriá	Mean	52,505	54,973
	N	996	996
	Std. Deviation	19,0100	15,0369
Total	Mean	55,867	57,410
	N	1275	1275
	Std. Deviation	20,2984	15,8346

Ruský jazyk úroveň B1 2011 - úspešnosť v PFIČ a EČ podľa typu školy

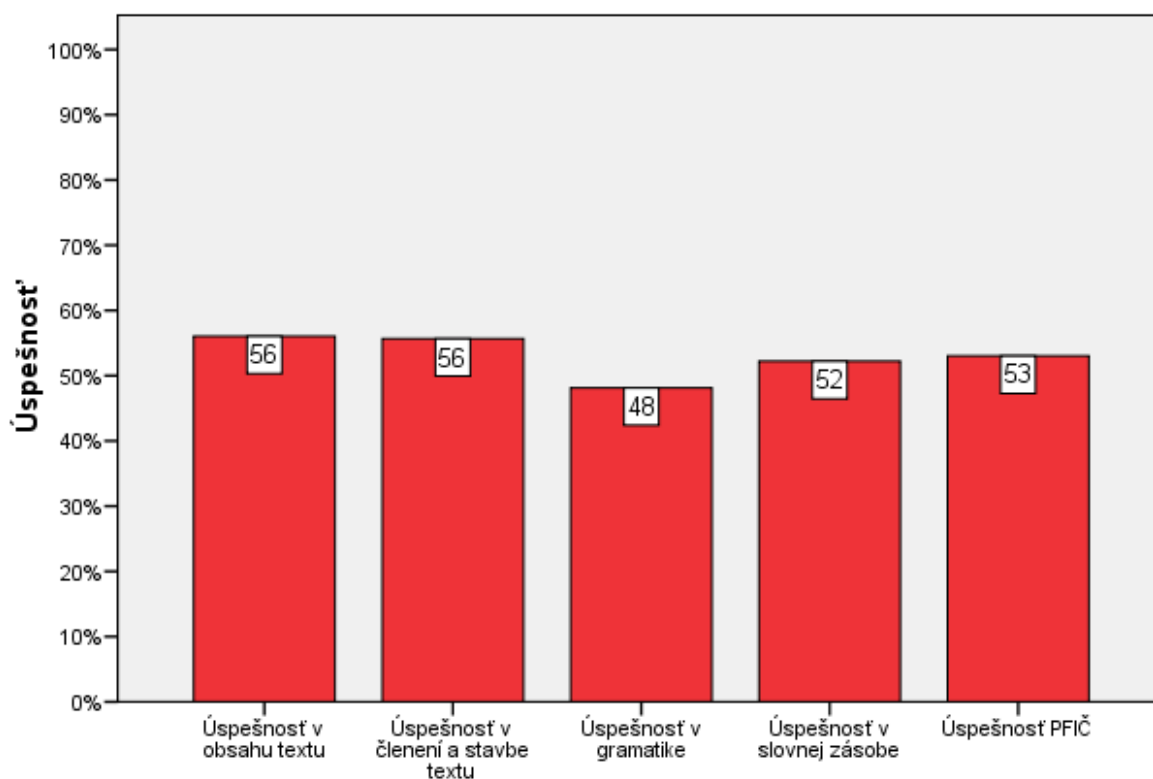

Obr.12 PFIČ RJ B1 – úspešnosť v PFIČ a EČ podľa typu školy

Podľa výsledkov dosiahnutých v jednotlivých oblastiach, za ktoré mohli získať body (obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika, slovná zásoba) vidíme, že žiaci boli v tejto časti testu aj v tomto roku dostatočne úspešní - celkové percento úspešnosti bolo 53 %.

Najúspešnejší boli žiaci v dosahovaní bodov za obsah textu, ako aj za členenie a stavbu textu kde dosiahli rovnako celkovú úspešnosť 56,0 %, podobne úspešní boli aj v počte bodov, ktoré získali za slovnú zásobu – 52 %. Najmenej úspešní v porovnaní s ostatnými 3 oblasťami boli v gramatike – 48 %, (ktorá je však v celkovom hodnotení u testovaných žiakov na úrovni dostatočnej úspešnosti).

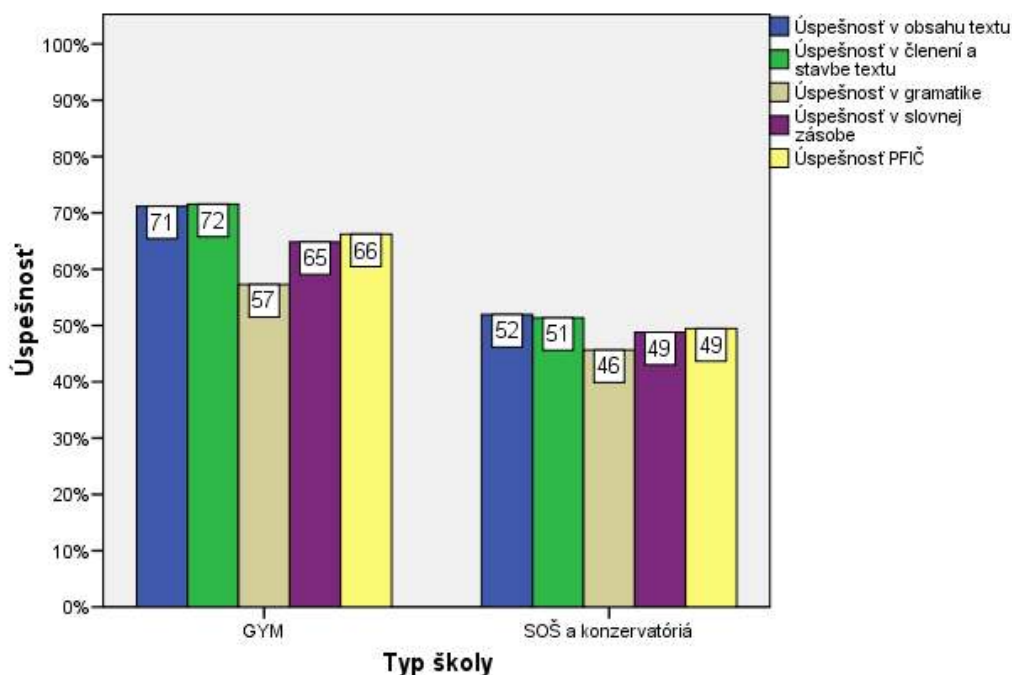
PFIČ 2011 - ruský jazyk úroveň B1 - úspešnosť v častiach a celku

Obr.13 PFIČ RJ B1 – úspešnosť v častiach a celku

Detailnejší obraz o dosiahnutých úspešnostiach v jednotlivých častiach a celku u gymnazistov a žiakov ostatných stredných škôl nám dáva nasledujúci obrázok. V dosiahnutých úspešnostiach názorne dokumentuje viditeľnú prevahu žiakov gymnázií.

PFIČ 2011 - ruský jazyk úroveň B1 - úspešnosť v častiach a celku podľa typu školy

Obr.14 PFIČ RJ B1 – úspešnosť v častiach a celku podľa typu školy

Záverom z výsledkov úspešnosti možno skonštatovať, že pripravená téma PFIČ pre úroveň B1, (ktorú riešili takmer všetci žiaci, ktorí maturovali tento školský rok z RJ) bola zostavená v súlade s tematickými okruhmi cieľových požiadaviek RJ, rovnako aj zadanie a štruktúra témy boli zvolené vhodne, o čom svedčí fakt, že testovaní žiaci dosahovali najvyššie percento úspešnosti za oblasti obsah textu a členenie a stavbu textu, ktoré bezprostredne s vyššie uvedeným súvisia.

Najnižšiu úspešnosť, ale aj logicky očakávanú, dosahovali žiaci v oblasti gramatika, ktorá je pri písomnom prejave pre žiakov „najcitlivejšou“ oblasťou, a ako vidíme, potvrdzujú to aj dosiahnuté výsledky žiakov.

Záver

Záverom môžeme skonštatovať, že správa je interpretáciou štatistických výsledkov, ktoré dokladujú korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky.

Interpretovaný maturitný test 7017 pre úroveň B1 potvrdzuje vysokú mieru spoľahlivosti merania. Svedčia o tom najmä jeho základné psychometrické charakteristiky, ktoré to potvrdzujú. Štatistické výsledky dokumentujú veľmi dobrú priemernú úspešnosť testu (56,3 %) ako aj *Cronbachovo alfa*, t. zn. *koeficient spoľahlivosti* (0,880) dokazujú vysokú *reliabilitu* testu, t. zn., že na základe výsledkov tohto testu je možné urobiť potrebné rozhodnutia.

Z položkovej analýzy vyplynulo, že v tomto roku testovaní žiaci dosiahli veľmi dobré výsledky v častiach Počúvanie (67,9 %) a v čítaní s porozumením (52,1 %). V porovnaní s ostatnými dvoma časťami testu boli žiaci najmenej úspešní pri riešení úloh v časti Gramatika. Celkovo dosiahli v tejto časti úspešnosť 49,1 %, čo je však potešiteľné, že oproti minulému maturitnému roku, kedy bola dosiahnutá úspešnosť v tejto časti testu 44,6 % - ide o niekoľkopercentný nárast úspešnosti.

Aj keď celkové percento úspešnosti v jednotlivých častiach testu je úplne vyhovujúce, a ako sme už aj na iných miestach v správe skonštatovali, v mnohých prípadoch aj očakávané, odporúčame tieto interpretačné závery ako materiálom na zamyslenie sa pre všetky segmenty odborníkov od tvorcom testov učiteľov, metodikov ako aj pre a širšiu laickú verejnosť.

Literatúra

1. Ringlerová, V.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z ruského jazyka úroveň B1, Externá časť maturitnej skúšky 2011, interný materiál. Bratislava: NÚCEM, 2011.
2. Juščáková, Z., Ringlerová, V.: Príručka (vysvetlenie pojmov používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov EČ MS). Bratislava: ŠPÚ, 2007.